

Bestuurlijke reactie onderzoeksvisitatie

Algemeen

Het faculteitsbestuur heeft met instemming kennis genomen van het oordeel, driemaal “very good”, van de Peer Review Committee ‘Jaspers’ (hierna: PRC) en haar aanbevelingen. Het oordeel “very good” op alle drie SEP-criteria bevestigt het idee dat de faculteit sinds de visitatie uit 2009 significante verbeteringen in het onderzoek en onderzoekstructuur heeft doorgevoerd. Alhoewel het een “lokale” visitatie betrof, hecht het faculteitsbestuur eraan op te merken dat geen van de zusterfaculteiten op instituutniveau een hoger oordeel heeft ontvangen dan wij. Het faculteitsbestuur is vastbesloten op de ingeslagen weg door te gaan en waar mogelijk verdere kwaliteitsverbeteringen aan te brengen.

Het faculteitsbestuur ziet dan ook geen aanleiding om de centrale onderzoeksmissie van de faculteit

“to be a high-quality, nationally leading and internationally recognised research institution for law and governance which provides an academic climate that stimulates researchers to strive for excellence, while meeting the needs of the academic community and society by conducting and stimulating high-quality research that is both fundamental and applied, and mono-, cross- and interdisciplinary”

bij te stellen.

In het verlengde van het zojuist gestelde ziet het faculteitsbestuur eveneens geen reden om de governance-structuur, kernachtig¹ samen te vatten als *bottom up* fundamenteel te veranderen. Deze *bottom up* aanpak kenmerkt zich door een relatief grote mate van vrijheid en derhalve diversiteit op programma-niveau ten aanzien van inhoud, focus, profiel, publicatie-strategie, societal impact, etc. Ook de PRC heeft de voordelen van deze aanpak herkend en erkend. Zij het dat zij wel enige kanttekeningen heeft geplaatst bij de complexiteit van de besluitvormingsstructuur, de wijze waarop programma’s verantwoording afleggen voor gemaakte keuzes en voor de wijze waarop het faculteitsbestuur voor meer integrale en centraal-facultaire kwaliteitsbewaking kan zorgen. Hieronder zal hier nader op worden ingegaan.

Het is nu tijd om de finale balans op te maken en conclusies te trekken voor de komende onderzoeksvisitatieperiode. De aanbevelingen van de PRC zullen hierbij een richtinggevende leidraad vervullen. Met veruit de meeste aanbevelingen van de PRC kunnen we instemmen. Deze worden hieronder puntsgewijs besproken.

Kwaliteitsbevordering

Het faculteitsbestuur acht het van het grootste belang dat het onderzoeksklimaat aan onze faculteit goed blijft en waar mogelijk kan worden verbeterd. Daarbij zij aangetekend dat het faculteitsbestuur geen reden ziet om het huidige basissysteem van toedeling van onderzoeksformatie te veranderen. Zoals bekend is deze basistoedeling een afgeleide van de onderwijsformatie. Echter, de faculteit kent een aantal beleidsinstrumenten op grond waarvan “goed” onderzoek – zowel op programma- als op individueel niveau – wordt c.q. kan worden beloond. In de eerste plaats merken wij op dat de verdeling van promotieplaatsen inmiddels volledig is losgekoppeld van de basisformatie; promotieplaatsen worden uitsluitend toegedeeld op basis van de kwaliteit van de onderzoeker en het onderzoeksvoorstel. Het is dan ook van het grootste belang dat vakgroepen/onderzoeksprogramma’s in een vroegtijdig stadium (bachelor) aan structurele ‘talent-spotting’ doen om van voldoende jonge onderzoeksaanwas verzekerd te zijn.

In de zelfevaluatie t.b.v. de onderzoeksvisitatie is het ontbreken van een post-doc-programma als probleem genoemd. Inmiddels heeft de faculteit een bescheiden begin gemaakt met een dergelijk programma. Dit programma moet nadrukkelijk worden gezien in het kader van de facultaire talentontwikkeling. Zo is het oorspronkelijke idee van 50% matching door vakgroepen verlaten. Ook bleek bij externe werving het aantal exceptioneel goede kandidaten gering te zijn, met overigens een

---

¹ Zie meer uitgebreid para. 1.2. van de zelfevaluatie.

vaak matige aansluiting bij het facultaire onderzoeksprofiel. Besloten is derhalve om de post-doc-gelden vooral flexibel te gebruiken voor het in dienst houden/nemen van zeer goede 'interne' kandidaten. Voordeel is ook dat de post-doc-plaatsen in beginsel beschikbaar zijn voor een breed spectrum aan onderzoeksgebieden. De ervaring met externe werving was dat vrijwel uitsluitend kandidaten met een internationaal-rechtelijk profiel reflecteerden.

Het facultaire talentbeleid, in het bijzonder m.b.t. de ondersteuning van medewerkers die individuele subsidies wensen aan te vragen (VENI, VIDI, VICI, ERC), zal verder gestroomlijnd worden. Het faculteitsbestuur heeft fondsen ter beschikking om talentvolle jonge onderzoekers gedurende een bepaalde periode vrij te kunnen stellen van onderwijsactiviteiten, zodat zij zich volledig kunnen concentreren op het opstellen van een individuele subsidieaanvraag. Verder heeft het faculteitsbestuur de suggestie van de PRC (en ook de UCW) overgenomen om ook onderzoekers te belonen met kwalitatief goede onderzoeksvoorstellen die niet gehonoreerd konden worden. Besloten is om die onderzoekers voor een periode van 3 maanden vrij te stellen van onderwijsactiviteiten. Daarnaast zal de afstemming met het facultaire tenure track-beleid nader worden verduidelijkt en geconcretiseerd. In het bijzonder lijkt het wenselijk om reeds in een vroeg stadium de wederzijdse verwachtingen bij dergelijke ondersteuning te expliciteren.

De governance-structuur van het facultaire onderzoek

Verminderen complexiteit van de besluitvorming

De PRC heeft ons geadviseerd nog eens nadrukkelijk te kijken naar onze besluitvormingsmechanismen om zodoende de complexiteit te verminderen. Wij zullen deze, wellicht belangrijkste, structuraanbeveling van de PRC overnemen. Deze aanbeveling is in lijn met de plannen van het FB tot herstructurering van de vakgroepen. Het faculteitsbestuur heeft in de oktober vergadering van de faculteitsraad plannen gepresenteerd tot verdere stroomlijning van de organisatiestructuur. Centraal is het idee om te komen tot een zestal vakgroepen, i.p.v. de huidige acht. Dit zijn: Algemene Rechtswetenschappen en Rechtsgeschiedenis (ARW), Privaatrecht en Notarieel recht (PRNO), Staatsrecht, Bestuursrecht en Bestuurskunde (SBB), Strafrecht en Criminologie (SC), Belastingrecht, Europees recht en Bedrijfsrecht (BEB) en de nieuw gevormde vakgroep Transboundary Legal Studies (TLS). De faculteitsraad heeft met deze plannen ingestemd.

Daarbij is verder de gedachte om de onderzoeksprogramma's, althans op de gebieden van de vakgroepen PRNO, SBB, SC en BEB (privaatrecht, publiekrecht, strafrecht, en bedrijfsrecht), in beginsel weer op vakgroepniveau te organiseren. Dit levert derhalve een viertal onderzoeksprogramma's op. De medewerkers van de vakgroepen ARW en TLS participeren in een van deze vier programma's en/of in de programma's Public Interests and Private Relationships (PIPR) en Energy and Sustainability (E&S) (zie hieronder).

Vanuit de optiek van integraal bestuur vindt het faculteitsbestuur het van belang dat elk vakgroepbestuur een portefeuillehouder onderzoek kent. Het faculteitsbestuur gaat er derhalve van uit dat bij vakgroepen met een 'eigen' onderzoeksprogramma, de portefeuillehouder onderzoek tevens programmaleider is. Uiteraard kan deze zich laten bijstaan door een of meerdere overige leden van het onderzoeksprogramma.

De programmaraad heeft, ook naar het oordeel van het faculteitsbestuur, een nuttige rol als overlegforum van alle facultaire verantwoordelijken op onderzoeksgebied. Continuering van de huidige praktijk is derhalve aan te bevelen. Het faculteitsreglement zal op dit punt worden aangepast. Uit de reacties van verschillende programmaleiders heeft het faculteitsbestuur afgeleid dat een meer actieve rol van de Programmaraad (agendasetting, advisering gevraagd/ongevraagd) wenselijk wordt geacht. Het faculteitsbestuur juicht dit toe en wacht de nadere initiatieven van de Programmaraad af.

Nu in de nieuwe, minder complexe, structuur vakgroepen en onderzoeksprogramma's weer sterker gaan overlappen, is er volgens het faculteitsbestuur ook geen behoefte meer aan het toekennen aan de verschillende onderzoeksprogramma's van 'eigen' onderzoeksbudgetten ten behoeve van het organiseren van congressen, seminars etc. Voor de onderzoeksprogramma's Effective Criminal Law (ECL), User-friendly Private Law (UPL), Public Trust and Public Law (PTPL) en Protecting European Citizens and Market Participants (PECMP) ligt het voor de hand dat deze activiteiten uit de reguliere vakgroepbudgetten kunnen worden gefinancierd. Voor wat betreft de programma's E&S en PIPR achten wij de programma- c.q. projectleiders heel goed in staat om de financiering van deze activiteiten te realiseren door overleg met de betrokken vakgroepbesturen. Het faculteitsbestuur zal dit overigens nauwkeurig monitoren.

Vakgroepgrensoverschrijdend onderzoek

Het faculteitsbestuur acht het van groot belang dat medewerkers uit verschillende vakgroepen, onderzoeksgroepen en –programma's met elkaar (kunnen) samenwerken. Het faculteitsbestuur zal, in overleg met de programmaleiders, inventariseren welke belemmeringen van formele en informele aard bestaan die een dergelijke samenwerking bemoeilijken.

In het verlengde van deze meer algemene opmerking beveelt de PRC aan dat het reduceren van de governance-complexiteit niet ten koste mag gaan van vakgroepoverschrijdend onderzoek. Wij zullen deze aanbeveling overnemen. Naast vier min of meer disciplinair georganiseerde vakgroepen zijn er thans twee vakgroepgrensoverschrijdende onderzoeksprogramma's. In de eerste plaats moet hier het onderzoekprogramma PIPR worden genoemd. Dit bundelt, vanuit een gemeenschappelijke visie en onder de noemer *Law & Governance*, in belangrijke mate het vakgroepgrensoverschrijdend onderzoek. Daartoe is een beperkt aantal horizontaal geformuleerde projecten (deels ook voortzetting van de huidige) opgesteld. Het ligt voor de hand dat, bij gebreke van een "eigen" onderzoeksprogramma, een groot deel van het onderzoek van de nieuwe vakgroep TLS, gelet op het discipline-overschrijdende karakter van de nieuwe vakgroep, wordt geacommodeerd door PIPR. En kan dit, indien succesvol en bij voldoende 'massa', wellicht uitgroeien tot een eigen onderzoeksprogramma. Uiteraard staat het medewerkers van de vakgroep TLS vrij (zie ook hieronder in meer algemene zin) te participeren in een van de andere onderzoeksprogramma's.

Met betrekking tot het huidige onderzoeksprogramma E&S heeft de PRC – vanwege de beperkte omvang ervan - kanttekeningen geplaatst bij de *viability* van dit programma. Het faculteitsbestuur heeft derhalve overwogen om dit programma te integreren in het PIPR-programma, maar heeft daar na ampele overweging van afgezien. In plaats daarvan is ervoor gekozen, na overleg met de huidige programmaleiding, om de 'sustainability'-poot van het programma te verstevigen. De faculteit heeft sinds jaar en dag een goede reputatie op het terrein van het milieu- en omgevingsrechtelijk onderzoek. Daarnaast heeft dit programma sterke raakvlakken met de centrale RUG-brede maatschappelijke thema's Sustainable Society en Energy. Een zelfstandig onderzoeksprogramma E&S heeft derhalve de voorkeur boven integratie in het PIPR-programma. Door het sustainability-onderzoek steviger en breder te verankeren in het onderzoekprogramma E&S kan de *viability* van het programma worden verbeterd. Prof. Kars de Graaf heeft toegezegd tot de programmaleiding te zullen toetreden.

Voor de *viability* van zowel E&S en PIPR is het van belang dat de toegang tot deze onderzoeksprogramma's niet vanuit vakgroepen met een 'eigen' onderzoeksprogramma wordt belemmerd. De PRC lijkt van mening te zijn dat de toch al beperkte onderzoekstijd (0.35 fte bij een voltijdse aanstelling) niet zou moeten verbrokkeld over meerdere onderzoeksprogramma's. Wij zullen deze aanbeveling echter niet overnemen. Het gevaar van 'verbrokkeling' van individuele onderzoekstijd is, naar opvatting van het faculteitsbestuur, beperkt. In elk geval laat de praktijk van de afgelopen periode geen grote problemen zien. De huidige praktijk van deelname aan maximaal 2 onderzoeksprogramma's, met daarbij een minimumbijdrage van 0.1, wordt derhalve gecontinueerd. Tevens wenst het faculteitsbestuur nogmaals te benadrukken dat de individuele vrijheid van een medewerker om te kiezen in welk onderzoeksprogramma hij/zij wenst te participeren, zoveel mogelijk gerespecteerd dient te worden.

Ter stimulering van nieuwe initiatieven, met name discipline- en vakgroepgrensoverschrijdend onderzoek heeft het faculteitsbestuur in de begroting een bedrag van €15.000 opgenomen.

Aanspreekpunt is hier de Directeur Onderzoek. Het faculteitsbestuur hoopt daarmee een stimulant te geven voor het ontwikkelen van nieuw onderzoek.

Accountability

De PRC heeft wat moeite gehad te doorgronden hoe onze kwaliteitsbeoordeling geregeld is en beveelt ook verduidelijking van verantwoordelijkheden aan. Wij zullen deze aanbeveling overnemen.

Kwaliteitsbeoordeling op programmaniveau vindt enerzijds jaarlijks plaats bij het vaststellen van het Wetenschappelijk Verslag, maar zal ook dienen als leidraad bij de jaarlijkse 'vlootshouw-gesprekken' met het vakgroepbestuur. Het faculteitsbestuur zal in het licht daarvan nadere richtlijnen opstellen met betrekking tot de inhoud van dit verslag.

Op individueel niveau behoort de kwaliteitsbeoordeling plaats te vinden bij de jaarlijkse R&O-gesprekken tussen onderzoeker en leidinggevende. Nadrukkelijker zal gecontroleerd worden of in de R&O-verslagen op adequate wijze verslag is gedaan van de kwantiteit en kwaliteit van de individuele onderzoeksinspanningen. In het faculteitsreglement zal een bepaling worden opgenomen ter illustratie van deze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Conform de opmerkingen in de zelfevaluatie t.b.v. de onderzoeksvisite gaat het bij de kwaliteitszorg van het onderzoek derhalve om een beoordeling op

twee niveau's. De programmaleiding is primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van het programma als zodanig. De leidinggevende, normaal gesproken de vakgroepvoorzitter, zal in de jaarlijkse R&O-gesprekken, de onderzoeksoutput met de betrokken medewerker bespreken. Hierbij zal zowel de kwaliteit als de kwantiteit aan de orde komen. Een drietal onderzoeksprogramma's (ECL; UPL; PTPL) valt in belangrijke mate samen met de vakgroepen SC, PRNO en SBB. In deze gevallen is coördinatie tussen macro- en microniveau eenvoudig te realiseren door de programmaleider op te nemen in het vakgroepbestuur. Het faculteitsbestuur beveelt derhalve deze vakgroepen aan om de programmaleider lid te laten zijn van het vakgroepbestuur. Voor de gevallen waar vakgroep en onderzoeksprogramma niet samenvallen is het van belang dat de programmaleider zich regelmatig verstaat met de leidinggevende(n) van de in het onderzoeksprogramma deelnemende medewerkers. Dit overleg zou minimaal 2x per jaar moeten plaatsvinden. Eenmaal voorafgaand aan het jaarlijkse R&O-gesprek van de leidinggevende en eenmaal voorafgaand aan de vaststelling van het wetenschappelijk verslag. Zoals gezegd kenmerkt onze faculteit zich door haar *bottom up*-organisatiestructuur en grote diversiteit en pluriformiteit van onderzoek. Uit het rapport van de PRC kan worden afgeleid dat zij dit als een van onze sterke punten ziet, maar zij vraagt daarbij ook aandacht voor mogelijke bedreigingen. Zo moet vrijheid niet overgaan in vrijblijvendheid, zo leest het faculteitsbestuur het advies van de PRC. Wij delen de analyse van de PRC op dit punt. Zoals gezegd in het begin van onze bestuurlijke reactie ziet het faculteitsbestuur geen noodzaak om aan de uitgangspunten van diversiteit, pluriformiteit van onderzoek te tornen. Wel achten wij, zo ook de PRC, het wenselijk dat de verschillende onderzoeksgroepen duidelijk maken hoe zij van hun vrijheid gebruik hebben gemaakt. In de jaarlijkse wetenschappelijke verslaglegging zou meer expliciet moeten worden ingaan op de vraag wat de onderzoeksambities van de verschillende programma's zijn en hoe zij zijn gerealiseerd. Ook zou in de jaarlijkse verslaglegging meer expliciet rekenschap moeten worden gegeven over zaken als publicatiestrategie, internationalisering, inter- en multidisciplinair onderzoek, maatschappelijke ambities etc. De concept-wetenschappelijke verslagen van de programma's zouden beschikbaar moeten zijn bij de jaarlijkse vlootshougesprekken met de vakgroepen. Belangrijk: het gaat hier niet om een *one size fits all* benadering, maar de programmaleiding legt verantwoording af voor gemaakte geëxpliciteerde keuzes.

De PRC heeft aangegeven dat met name op het punt van het verwerven van derde-geldstroomonderzoek niet altijd duidelijk is of, en zo ja, hoe een bepaald onderzoek bijdraagt aan het onderzoeksprogramma van de desbetreffende eenheid. Min of meer dezelfde vragen kunnen worden gesteld ter zake van deelname aan gezamenlijke Europese onderzoeksprojecten, met name in Horizon 2020. Past het onderzoek in het onderzoeksprogramma en/of draagt het onderzoek bij aan het maatschappelijke debat zijn daarbij centrale vragen.

De onderzoeksprogramma's zouden derhalve mechanismes moeten implementeren m.b.t. het beoordelen van deelname aan potentieel derde-geldstroom onderzoek. Past het onderzoek in het onderzoeksprogramma en/of draagt het onderzoek bij aan het maatschappelijke debat zijn daarbij centrale vragen. Zoals de PRC opmerkt: het gaat hierbij niet om bepaald onderzoek a priori te verbieden, maar de programmaleiding zou zich rekenschap moeten geven van de keuzes die ze heeft gemaakt. Wij zullen deze aanbeveling overnemen.

Societal relevance

M.b.t. de *societal relevance* is het faculteitsbestuur met de PRC van mening dat het van belang is om te proberen tot een nadere verduidelijking en concretisering van onze ambities te komen. Daarbij zullen nieuwe thematische initiatieven aan twee belangrijke voorwaarden moeten voldoen: vakgroepgrensoverschrijdend (met een zekere massa) en betrekking hebbend op een maatschappelijk probleem waarmee de faculteit zich wil profileren. Daarbij moet de rol van de Centres of Expertise worden verduidelijkt, met name in verhouding met de vakgroepen. In het faculteitsreglement zal daartoe een bepaling worden opgenomen. Duidelijk zal worden gemaakt dat een Centre of Expertise als zodanig geen "eigen" onderzoeksformatie heeft. De basiseenheid voor formatie is de vakgroep. Bij vacatures beslist, uiteraard binnen het mandaat verstrekt door het FB, de vakgroep hoe de vacature vervuld gaat worden en welke taken de medewerker krijgt toebedeeld voor onderwijs en onderzoek.

Bijzondere opmerkingen

Een aantal programmaleiders heeft zich uitgesproken voor een facultaire regeling t.a.v. onderzoeksverlof (*sabbatical leave*). Ook de commissie Internationalisering heeft zich in deze zin uitgelaten.

Alhoewel de faculteit geen bevoegdheid heeft om een ‘eigen’ personeelsbeleid op dit punt te voeren, wijzen wij er op dat er een goede universitaire regeling bestaat die medewerkers in staat stelt om te sparen voor onderzoeksverlof. Gedurende minimaal 3 en maximaal 5 jaar kunnen, naast de 76 vakantie-uren in het keuzemodel nog 72 extra vakantie-uren worden opgespaard ten behoeve van een langdurige aaneengesloten verlofperiode. De duur van het verlof is ten minste gelijk aan het aantal verlofuren dat in de gekozen periode is gespaard. Het verlof kan o.a. worden opgenomen voor een sabbatical leave. Het faculteitsbestuur is er zich van bewust dat deze mogelijkheid uit het Keuzemodel wellicht wat onbekend is in de faculteit en dat er praktische problemen kunnen zijn bij het gebruikmaken ervan. Het faculteitsbestuur zal derhalve bezien welke maatregelen het kan nemen ter stimulering van het gebruik van het Keuzemodel Arbeidsvoorwaarden t.b.v. sabbatical leave.

Een aantal programmaleiders heeft zich uitgesproken, vanuit het perspectief van samenwerking tussen onderzoeksgroepen en –programma’s om publicaties in Pure onder meerdere onderzoeksprogramma’s te kunnen registreren. Wij zijn hierover in overleg geweest met het Pure-office van de RUG. Ons is meegedeeld dat dit geen enkel probleem is. Het is de auteur van een wetenschappelijke publicatie die verbonden is met een onderzoeksprogramma en niet de wetenschappelijke publicatie als zodanig. Horen beide onderzoeksprogramma’s bij een faculteit dan zal dit voor de SEP en KUOZ ontdubbeld worden, om te voorkomen dat een publicatie twee of meerdere malen wordt meegeteld. De auteurs hoeven zich hierover overigens geen zorgen te maken: dit gebeurt “automatisch” door de UB.

Groningen, december 2017